

Nagyhajmási dombok

HUDD20033

különleges természetmegőrzési terület

Natura 2000 fenntartási terve

2020.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

7625 Pécs, Tettye tér 9.
Telefon: +36 72 517 200
Fax: +36 72 517 229

Aremonia Kutató, Fejlesztő és Szolgáltató Betéti Társaság

7477 Szenna, Tildy Zoltán út 33.
Tel.: +36 30 869 6077

Felelős tervező

Dr. Juhász Magdolna

Vezető szakértők

Dr. Juhász Magdolna (botanika)
Dr. Csabai Zoltán és Danyik Tibor (zoológia)

Közreműködő szakértők

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság:
Kulcsár Péter, Márkus András, Pintér András, Dévényi Borbála

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
1.7.1. Elfogadott, érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre.....	7
1.7.2. Településrendezési eszközök	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek.....	7
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	7
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	7
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	8
1.7.7. Egyéb tervek.....	8
2. Veszélyeztető tényezők	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	13
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	13
3.2. Kezelési javaslatok	15
3.2.1. Élőhelyek kezelése	16
1. KEZELÉSI EGYSÉG - Szántók	19
2. KEZELÉSI EGYSÉG - Fátlan vizes élőhelyek	20
3. KEZELÉSI EGYSÉG - Erdősült vizes élőhelyek.....	22
4. KEZELÉSI EGYSÉG - Mezofil erdők	24
5. KEZELÉSI EGYSÉG - Idegenhonos fafajú erdők	27
6. KEZELÉSI EGYSÉG - Méhész-patak.....	29
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	31
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	31
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	31
3.2.5. Mellékletek.....	32
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	35

3.3.1. Agrártámogatások	35
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer.....	35
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	39
3.3.2. Pályázatok	39
3.3.3. Egyéb.....	39
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	40
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	40
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	41
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	42

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

A Natura 2000 terület neve:	Nagyhajmási dombok különleges természetmegőrzési terület
-----------------------------	--

1.2. Azonosító kód

A Natura 2000 terület azonosító kódja:	HUDD20033
--	-----------

1.3. Kiterjedés

A Natura 2000 terület kiterjedése:	456,68 ha
------------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület hivatalos adatlapjának (*Standard Data Form - SDF*) 2018. évi változatát vettük alapul.

Jelölő közösségi jelentőségű élőhelyek:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
91M0	Pannon cseres-tölgyesek

A 2018. március-májusi terepi felmérés nem igazolta a 91M0 élőhelytípus előfordulását. A cseres erdők gyertyános-tölgyes termőhelyen álló, erdészeti beavatkozások során cserrel, vagy jelentős cser eleggyel felújított állományoknak bizonyultak. Ezen állományok erőteljes gyertyán újulattal és üde aljnövényzettel jellemezhetők, változó fejlettségű tavaszi geofiton aszpektussal. A felmérés során rögzített élőhelytípus tehát az illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) (91L0). Az eredmények alapján javasolt a Pannon cseres-tölgyesek (91M0) élőhelytípus törlése az adatlapról, és helyette az Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) (91L0) élőhelytípus rögzítése jelölő élőhelyként.

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)

Jelölő közösségi jelentőségű fajok:

nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*)

1.5. Érintett települések

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Nagyhajmás	Baranya	353,99	77,52	19,66
Mágocs	Baranya	102,69	22,48	2,41

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
ökológiai hálózat magterület övezete	MT	-	435,4 ha	95,34%	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Elfogadott, érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre

Nem készült természetvédelmi kezelési terv a területre vonatkozóan.

1.7.2. Településrendezési eszközök

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

Baranya megye Területrendezési Tervéről szóló 14/2012. (VI.1.) BMÖK rendelet

Településrendezési tervek:

Nagyhajmás:

Nagyhajmás Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2005. (VIII. 17.) ÖR sz. rendelete Nagyhajmás szabályozási tervéről és helyi építési szabályzatáról

Nagyhajmás Önkormányzatának 74/2005. (VIII. 17.) sz. határozata Nagyhajmás településszerkezeti tervéről

Mágocs:

Mágocs Város Önkormányzatának 3/2006 (IV.01.) rendelete Mágocs szabályozási tervéről és helyi építési szabályzatáról

1.7.3. Körzeti erdőtervek

A tervezési területre a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága Kisvaszari erdőtervezési körzet 1644-1/2013. ügyszámú körzeti erdőterve vonatkozik, mely 2014. január 1-től 2023. december 31-ig érvényes.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A terület a Dél-dunántúli vadgazdálkodási táj 406-os számú, Mecseki vadgazdálkodási tájegységében helyezkedik el. A tájegységi vadgazdálkodási tervet a *Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018. (VII.3.) AM rendelet* hirdette ki. A vadászati jogot a Mágocsi Nimród Vadásztársaság gyakorolja a 02-500150-406 kódszámú vadászterületen. A vadgazdálkodási üzemterv 2017. 03. 01-től 20 évig (2037. 02. 28-ig) érvényes.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terület nem található a területen.

1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a Méhész-patak vízrendszeréhez tartozik, amely a Kapos vízgyűjtő része. A területre Magyarország 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervének részeként a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság által közreadott 1-12. Kapos alegység terve vonatkozik. Következő felülvizsgálat éve: 2021.

A tervet a Kormány 1155/2016. (III. 31.) határozatával fogadta el. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elérhetők a vízügyi honlapon:

<https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

1.7.7. Egyéb tervek

Baranya Megye Területfejlesztési Koncepciója (2013)

Baranya megye Integrált Területi Programja (2018)

Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület (LEADER akciócsoport) Helyi Fejlesztési Stratégiája (2019)

2. Veszélyeztető tényezők

Jelenleg ható veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Tényező jelentősége (H=nagy M=közepes L=kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempont-jából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B02	Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is	H	53	Érintett közösségi jelentőségű értékek: 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) A tervezési területen gyakoriak az elegyetlen cseresek. A homogén, egykorú állományok természetvédelmi szempontból kevésbé értékes élőhelyek.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	M	53	Érintett közösségi jelentőségű értékek: 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) Az intenzíven terjedő tájidegen állományok (főként akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>)) fenntartása a környező értékesebb élőhelyek fertőződésének veszélyét hordozza.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	M	53	Érintett közösségi jelentőségű értékek: 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) A holt faanyag eltávolítása az erdőszerkezet kedvezőtlen átalakulásával, az erdei mikrohabitatok körének szűkülésével, a xilofág és odúlakó fajok életterének megszűnésével jár.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	H	53	Érintett közösségi jelentőségű értékek: 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Az idős, pusztuló, böhöncös faegyedek

				eltávolítása fontos mikroélőhelyek megszűnéséhez, és az élőhelyi diverzitás (ezen keresztül pedig a fajdiverzitás) csökkenéséhez vezet.
B09	Tarvágás	L	2	<i>Érintett közösségi jelentőségű értékek:</i> 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) A tarvágás hozzájárul az erdők természetvédelmi szempontból kedvezőtlen szerkezetének kialakításához és fenntartásához, az erdők homogenizálásához, a fajkészlet szegényedéséhez, a vágásos erdőkép fenntartásához. Kedvezőtlenül befolyásolja a mikro- és mezoklimát.
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	L	53	<i>Érintett közösségi jelentőségű értékek:</i> 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) A növényvédőszer, kemikáliák használata a gerinctelen fauna (és közvetve a fogyasztóik) károsításával és az aljnövényzet degradálódásával jár.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	100	<i>Érintett közösségi jelentőségű értékek:</i> 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Túltartott vadállomány kártételei: taposás, túrás, rágás, hántás, erózió, bolygatás, az erdők természetes felújulásának hátráltatása.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	H	100	<i>Érintett közösségi jelentőségű értékek:</i> 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) A bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) és a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) az őshonos, természetes fajok életterét csökkenti agresszív terjedésével.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt	H	100	<i>Érintett közösségi jelentőségű értékek:</i> 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)

	jelentő fajokon kívül)			nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Az ináziós és intenzíven terjedő tájidegen fajok (pl.: fehér akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), inváziós vízi makrogerinctelenek) az őshonos, természetes fajok életterét csökkentik agresszív terjedésükkel.
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesedés)	L	5	Érintett közösségi jelentőségű értékek: 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) A meredek domboldalak, keskeny gerincek és szakadékvölgyek erózióknak kitéttek, különösen az erdészeti beavatkozások nyomán csupaszá váló felszínnek.

Jövőben várható veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Tényező jelentősége (H=nagy M=közepes L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempont-jából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
N01	Hőmérséklet-változás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében	H	100%	Érintett közösségi jelentőségű értékek: 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Hosszú távon számolni kell a klímaváltozás következtében bekövetkező melegedés lehetőségével, és ennek nyomán az élőhelyek átalakulásával.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás	H	100%	Érintett közösségi jelentőségű értékek: 91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)

	következtében			nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Hosszú távon számolni kell a klímaváltozás következtében bekövetkező szárazodás lehetőségével, és ennek nyomán az élőhelyek átalakulásával.
--	---------------	--	--	---

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve (ahol gazdálkodási tevékenység folyik) a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Az erdőterületeken alapvető természetvédelmi célként fogalmazható meg, hogy a jelölő gyertyános-tölgyesek (91L0) állományait minél kedvezőbb természetességi állapotban kell fenntartani. A kedvező helyzet biztosításához - a termőhelyi viszonyoknak megfelelő, természetes élőhely-típushoz való közelítés szükségessége mellett - az önfenntartó folyamatok minél teljesebb körű működésére van szükség. Feladatnak tekinthető tehát, az őshonos fafajú, az élőhelytípusnak megfelelő cserje- és gyepszinttel rendelkező, elegyes, vegyeskorú, vertikálisan tagolt, mozaikos, idegenhonos fajoktól mentes, holtfában és mikroélőhelyekben gazdag, idős állományrészeket is tartalmazó erdők kialakítása és fenntartása. Mindezt optimális esetben a folyamatos erdőborítás felé való elmozdulás mellett, drasztikus beavatkozásoktól mentes erdőgazdálkodási megoldásokkal, kíméletes technológiák alkalmazásával lehet biztosítani.

Az élőhelyek kedvező természetességi állapotának megtartása és helyreállítása mellett (a védett és veszélyeztetett minősítésű egyéb fajok megőrzésének biztosításán túl) védelmi cél a közösségi jelentőségű (részben jelölőnek minősülő) állatfajok populációinak megőrzése.

A xilofág rovarfajok közül a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) védelméhez az idős, részben pusztuló faegyedek és állományrészek, változatos szerkezetű erdők folyamatos jelenlétének megteremtése, az őshonos fafajok egyedeiből lábon álló és fekvő holt fa folyamatos jelenlétének biztosítása szükséges.

A tervezési terület erdeinek fenntartása során további szempont a változó klímaviszonyokhoz való alkalmazkodás képességének fenntartása. Az erdőkben mindezek miatt csak olyan kezelési/gazdálkodási tevékenységek végezhetők, amelyek az állományok egészségi állapotának megőrzése mellett képesek az erdei élőhelyek változó klíma melletti továbbélését, „adaptálódását” is biztosítani.

A tervezési területen belül fontos természetvédelmi cél a természetes erdődinamikai folyamatok feltételeinek biztosítása, illetve az azt korlátozó vagy blokkoló hatások minél nagyobb mértékű kiszűrése. Ennek megfelelően, folyamatosan ellenőrizendő az adventív (részben inváziós) lágyszárúak és fásszárúak (különösen a *Robinia pseudoacacia*, *Ailanthus altissima*) jelenléte, területfoglalása, terjeszkedése. Mindezekon felül biztosítandó a kellően alacsony nagyvadlétszám, amely elősegíti az elemeiben teljes, folyamatában hiánytalan,

hosszú távon is egészséges faállományt eredményező erdőmegújulást, egyúttal lehetővé teszi az állományok faj-, kor- és térszerkezetének változatosabbá válását.

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések és prioritások a tervezési terület hivatalos Natura 2000 adatlapján (*Standard Data Form* - SDF) is megtalálhatók.

3.2. Kezelési javaslatok

„A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.”

A Natura 2000 célok megvalósításához kapcsolódó, gazdálkodáshoz köthető természetvédelmi javaslatokat úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan dolgoztuk ki.

A kezelési egység az azonos kezelést igénylő élőhelyek, élőhely-komplexumok térben lehatárolt egysége, melynek alapját a vegetációtérkép adja - figyelembe véve a jelölő fajok előfordulását, és a kialakult területhasználatot is. A kezelési egységek több szempont alapján elkülönített, az élőhelyi sajátosságokhoz és az állományjellemzőkhöz igazodó, térben is lokalizálható egységek, melyek nem követik az ingatlan-nyilvántartási határokat - sok esetben az erdőrészlet-határokat sem. Az egyes kezelési egységek térben nem feltétlenül egybefüggők, a legtöbb esetben több különálló foltból összeálló, logikai egységek. E megközelítés indoka, hogy a Natura 2000 célok hosszú távú megvalósításához a valós, tényleges állományviszonyokra, valamint az aktuális területhasználati és/vagy gazdálkodási formákra alapozottan megfogalmazott irányelvekre van szükség.

Ebben a fejezetben elsőként a *gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok* kerültek meghatározásra, majd a *gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok* is, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen ajánlottak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan az adott kezelési egységhez kötődnek.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok:

- A jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.
- A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza, nem engedélyezhető.
- A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új utak kialakítása, földutak stabilizálása, vagy burkoltá alakítása nem kívánatos.
- A tervezési terület szabadon látogatható. A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet értelmében száznál több fő részvételével zajló közösségi és tömegsportesemény rendezéséhez, valamint a technikai jellegű sporttevékenység folytatásához a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges. A rendezvények előtt a természetvédelmi kezelővel való előzetes egyeztetés ajánlott. A terület sérülékenysége miatt technikai és motorsportok engedélyezése nem javasolt.
- Fontos az erdőterületeket érintő tüzek kialakulásának megelőzése, az illegális hulladék elhelyezésének elkerülése, valamint az illegális technikai sportok kizárása. Ennek érdekében hatékony együttműködést javasolt kialakítani a hatóság, a természetvédelmi kezelő, a gazdálkodók és az Önkormányzat, valamint a helyi civil szerveződések (pl. polgárőr szervezetek, helyi értékőrző egyesület stb.) között. További feladat a helyi közösség tájékoztatása, felvilágosítása, valamint a területen tájékoztató táblák kihelyezése.

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Erdőgazdálkodás:

- A jelenlegi, elcseserített üde erdőket hosszú távon a termőhelynek megfelelő természetes fafaj-összetételű gyertyános-tölgyes erdőkké javasolt alakítani.
- A kitermelt faanyag jó természetességi állapotú élőhelyeken keresztül való szállítását és ezeken az élőhelyeken való depózását kerülni kell.
- A cserjeszint és az erdőszéli cserjés sávok megtartása a lepkefauna védelme és a fészkelő helyek megőrzése szempontjából is kívánatos.
- Az idős, odvas, pusztuló, valamint az álló és dőlt holtfa egyedek megtartása szükséges a jelölő élőhelyeken.

Vadgazdálkodás:

- A Natura 2000 jelölő élőhelyek jó természeti állapotban való fennmaradásával összeegyeztethető vadgazdálkodás folytatandó, a vadlétszám apasztása szükséges.
- A tervezési területen vadászattal kapcsolatos berendezések (különösen a vadat vonzó létesítmények: szóró, sózó, vadetető, stb.) elhelyezése a jelölő társulásokban kerülendő.

Vízgazdálkodás:

- A Natura 2000 jelölő élőhelyek jó természeti állapotban való fennmaradását és a természeti állapot javítását szem előtt tartó vízgazdálkodás.
- A medermorfológiai viszonyok és a vízminőség közelítése a természetes állapothoz (természetes mederfejlődés érvényesülésének biztosítása, illetve revitalizáció természetközeli állapotok kialakítása érdekében) a Méhész-patak és mellékvizei esetében.

Kezelési egységekre vonatkozó javaslatok:

A területen 6 kezelési egység került lehatárolásra.

kezelési egység kódja	kezelési egység megnevezése	Natura 2000 élőhelyek	ÁNÉR élőhelykategóriák
KE-1	Szántók		T1 - Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák P8 - Vágásterületek
KE-2	Fátlan vizes élőhelyek		B1a - Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B5 - Nem zsombékoló magassásrétek OB - Jellegtelen üde gyepek OD - Lágyszárú évelő özőnfajok állományai RA - Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
KE-3	Erdősült vizes élőhelyek		RB - Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
KE-4	Mezofil erdők	91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)	K2 - Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek RC - Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők RDa - Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők RDb - Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők P1 - Őshonos fafajú fiatalosok P8 - Vágásterületek
KE-5	Idegenhonos fafajú erdők		S1 - Ültetett akácosok S3 - Egyéb tájidegen lombos erdők
KE-6	Méhész-patak		U8 - Folyóvizek

1. KEZELÉSI EGYSÉG - Szántók

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Szántók

A Méhész-patak mentén elterülő, általában egyéves kultúrákkal vetett, intenzíven hasznosított szántóföldek tartoznak ide.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNER élőhelyek kódja/neve:

T1 - Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

Érintett Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok kódja/neve:

Nincs érintett Natura 2000 élőhely vagy közösségi jelentőségű faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A szántók természetvédelmi szempontból értéktelen területek, művelésük során az elsődleges cél a környező területek terhelésének elkerülése. Ennek érdekében javasolt természetes pufferzónát biztosító, honos fajokból álló mezsgyék kialakítása, valamint a szerves tápanyag és egyéb vegyszerek kijuttatásának minimalizálása. A felhagyott szántókon javasolt a művelési ág megváltoztatása a kialakult területhasználatnak megfelelően (gyep vagy fásított terület).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

b) Javasolt előírások:

SZ10 Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.

SZ22 Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek nem alkalmazhatók.

SZ25 Rovarölő szerek nem alkalmazhatók.

- SZ27 Vegyszeres gyomirtás, kivéve az özönnövények mechanikus irtását kiegészítő vegyszeres kezelést, nem végezhető.
- SZ51 Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
- SZ56 Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható.
- SZ68 A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból a művelt szántóterületek felhagyása, vizes vagy erdei élőhelyé való spontán átalakulásuk lehetővé tétele, gyepesítése vagy erdősítése egyaránt kedvezőbb hosszútávú fenntartásuknál.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok az inváziós gyomok terjedésének és a vegyszermaradványok környezetbe jutásának megelőzését, így a környező értékesebb területek terhelésének minimalizálását szolgálják.

2. KEZELÉSI EGYSÉG - Fátlan vizes élőhelyek

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Fátlan vizes élőhelyek

A Méhész-patak déli partszegélyét kísérő felhagyott, üde legelők tartoznak ide, a mélyebb fekvésű részeken nádas, sásos növényzettel, kisebb fa- és cserjefoltokkal, valamint a patak egy árokként funkcionáló mellékvízfolyását kísérő, inváziós fajokkal (főként aranyvesszővel (*Solidago spp.*)) fertőzött gyomos rét.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

B1a - Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B5 - Nem zsombékoló magassásrétek

OB - Jellegtelen üde gyeppek

OD - Lágyszárú évelő özönfajok állományai

RA - Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

Érintett Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok kódja/neve:

Nincs érintett Natura 2000 élőhely.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gyepek kezelését a kialakult gyakorlatnak is megfelelően legeltetéssel és/vagy kaszálással kell biztosítani a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően. A vízállásos, nádas, sásos élőhelyeken természetvédelmi szempontból nem indokolt az évi rendszerességgel elvégzett kezelés - ezeket a részeket javasolt a kialakult állapotnak megfelelő (kivett nádas, mocsár) művelési ágúra változtatni, és csak abban az esetben kezelni, ha arra inváziós fajok megjelenése miatt szükség van. A mély fekvésű, természetesebb állapotú gyepterületeken az évi egyszeri kaszálás javasolt. Az állatvilág védelme érdekében kiszorító kaszálás és vadriasztó lánc alkalmazása szükséges, valamint a kaszálásból illetve a legeltetésből kizárt területeket, bűvósávokat kell kijelölni. Az inváziós lágyszárúakkal fertőzött részeket az özönnövények visszaszorítása, illetve terjedésük megelőzése érdekében évente többszöri (lehetőleg az inváziós fajok termésérése előtti) kaszálással javasolt kezelni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

b) Javasolt előírások:

GY01 Felülvetés nem megengedett.

GY02 Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.

GY13 Kiszántás nem megengedett.

GY33 A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák),

valamint cserjés foltok meghagyása.

GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (*Megjegyzés: vagy virágzás előtti kaszálás.*)

GY109 A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A Méhész-patak és mellékvizei, illetve a bele csatlakozó árkok természetvédelmi szemléletű vízrendezésével, a víz gyors lefolyásának megakadályozásával, ezáltal pedig a talajvíz megemelésével a vizes élőhelyek állapota fejleszthető.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Az üde gyepek és vizes élőhelyek természetességének növelése érdekében az inváziós fajok visszaszorítása, és a vízellátás lehetőség szerinti javítása szükséges. A tervezési terület vízháztartásának javítása elsődleges a jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) állományának megőrzése szempontjából. A Méhész-patak erősen módosított medrének természetvédelmi szemléletű rehabilitációja a terület vizes élőhelyeinek javítása mellett tájképi értékének növeléséhez is hozzájárulhat. Az inváziós fajokkal fertőzött részeken (jellemzően a valamivel magasabb, kiszáradó térszíneken) folyamatos kezelés szükséges az özőnnövények további terjedésének megelőzéséhez.

3. KEZELÉSI EGYSÉG - Erdősült vizes élőhelyek

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Erdősült vizes élőhelyek

A Méhész-patak mentén mély fekvésű, felhagyott réteken és szántókon felnőtt közepes, vagy gyenge természetességű spontán puhafás ligeterdők fűz (*Salix alba*, *S. fragilis*) és nyár fajokkal (*Populus alba*, *P. tremula*), helyenként keményfás ligeterdők fajaival (pl.: magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*)).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

RB - Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok kódja/neve:

skarlábogár (*Cucujus cinnaberinus*)

kék pattanó (*Limoniscus violaceus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasolt a kialakult területhasználatnak megfelelő művelési ág (erdő) bejegyzése a szántó és gyepterület művelési ágú területeken. A spontán felnőtt erdőket a továbbiakban természetkímélő, folyamatos erdőborítást biztosító módszerekkel javasolt kezelni. Egyes honos fajú böhöncös, vagy idősebb egyedek növekedésének megsegítésével, megőrzésével, hagyásfaként való kijelölésével javasolt a területen csak elvétve előforduló közösségi jelentőségű fajok (pl.: skarlábogár (*Cucujus cinnaberinus*), kék pattanó (*Limoniscus violaceus*), denevérfajok) számára alkalmas élőhelyeket teremteni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága Kisvaszari erdőtervezési körzet 1644-1/2013. ügyszámú körzeti erdőterve

b) Javasolt előírások:

E16 A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.

E18 A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.

E28 Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.

E33 Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.

E81 Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Mivel szintén vízhez kötődő élőhelyekről van szó, természetességük a Méhész-patak természetvédelmi szemléletű vízrendezésével, a víz gyors lefolyásának megakadályozásával, ezáltal pedig a talajvíz megfelelő szinten tartásával fejleszthető.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idős, böhöncös egyedek megőrzésével értékes mikrohabitatok alakíthatók ki, amelyek az egész terület élőhelyi és faji diverzitását, természetességét növelhetik.

A spontán felnőtt állományok letermelésével egyelőre még fiatal, de potenciálisan jó élőhelyek szűnnének meg, a talaj bolygatása pedig az inváziós fajok megtelepedésének is kedvez. A letermelt területeket legtöbb esetben továbbra sem hasznosítják, így a természetes úton regenerálódott, beerdősült élőhely helyett valószínűleg egy gyomos-cserjés, degradált terület jön létre. Ennél természetvédelmi szempontból kedvezőbb az üzemtervezett erdőként való hasznosítás.

4. KEZELÉSI EGYSÉG - Mezofil erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Mezofil erdők

Ebbe a kezelési egységbe soroltuk a gyertyános-tölgyes élőhelyen álló erdőket. A jelölő illír gyertyános-tölgyes állományok mellett homogén cserések és kocsányos tölgyesek, akáccal elegyes lomberdők, és őshonos fajokkal újuló fenyvesek is találhatók a területen. Viszonylag kevés az idős, jó természetességű állomány.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

K2 - Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

RC - Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

RDa - Őshonos lombos fajokkal elegyes fenyves származékerdők

RDb - Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

P1 - Őshonos fafajú fiatalosok

P8 - Vágásterületek

Érintett Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok:

91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*)

Nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*)

Skarlátbogar (*Cucujus cinnaberinus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az ápolások, a nevelési munkák és az előhasználatok során is törekedni kell az elegyes, többszintű, természetszerű szerkezetű erdők kialakulásának elősegítésére. Ennek érdekében minden korosztályban javasolt az erdőművelés során az idegenhonos fajok arányának csökkentése és a honos elegyfajok megsemmisítése.

A honos fajú idős, böhöncös, odvas, és holt faegyedek megtartása a jól működő erdei ökoszisztéma biztosítása, és a fajmegőrzés (xilofág fajok, odúlakók) szempontjából is fontos. A holtfák térben nagyjából egyenletes, hálózatot alkotó eloszlása és időben folytonos jelenléte az ökológiai folyosó funkció betöltéséhez nélkülözhetetlen, ezért az idősebb állományokban javasolt elegendő mennyiségű és minőségű (minimálisan a jogszabályban meghatározott 5m³/ha, de lehetőség szerint ennél több, honos fajú, lehetőleg 25 cm-es törzsmérőnél nagyobb méretű) álló és fekvő holt fa biztosítása. Fontos az élőhelytípusnak megfelelő cserje- és gyepszint megővése az erdőművelés során.

Már fiatalok állományok befejező tisztításánál javasolt kiválasztani néhány (kb. 5–10 fa/ha), az átlagosnál természetesebb, terebélyesebb ágrendszerű faegyedet, amelynek felszabadításával (a környező egyedek kivágásával) a későbbiekben még nagyobb koronájú egyed, biotópfa alakítható ki. Javasolt az ilyen egyedek kímélete, végül holtfaként is a területen tartása.

Az erdőfelújítások során a termőhelynek megfelelő, tájhonos fajokból álló, elegyes állományok kialakítása a cél. A felújítást - ahol csak lehet - a természetes újulatra kell alapozni.

Javasolt az inváziós fajok (bálványfa, akác) további térhódítását megakadályozni, állományaikat lehetőség szerint felszámolni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

b) Javasolt előírások:

- E03 A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. *(Megjegyzés: Jelölő élőhelyek örökerdőként való kezelése.)*
- E13 Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). *(Megjegyzés: Kivéve az erdőtömbök belsejében található, keskeny nyiladékok, ahol nem érvényesül a szegélyhatás.)*
- E16 A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
- E18 A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
- E19 Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete. *(Megjegyzés: A társulásnak megfelelő elegyfajok, vadgyümölcsfák kímélete.)*
- E20 Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása. *(Megjegyzés: rétisas (Haliaeetus albicilla) fészkének 100m, költési és fiókanevelési időszakban 400m sugarú környezetében az erdőgazdálkodói tevékenység, vagy bármilyen egyéb zavarás kerülendő.)*
- E26 Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
- E28 Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
- E29 A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása. *(Megjegyzés: A jogszabályi lehetőségeket és az erdőterv keretein belüli fahasználatot nem meghaladó mértékig.)*

- E31 A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
(Megjegyzés: Elsősorban a bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítása fontos.)
- E51 Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. (Megjegyzés: a termőhelynek megfelelő, jellemzően gyertyános –tölgyes célállománnyal, tájhonos elegyfajokkal pl. mezei juhar (*Acer campestre*), nagylevelű hárs (*Tilia platyphyllos*), madárcseresznye (*Cerasus avium*) és más vadgyümölcsök)
- E81 Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési lehetőségnek tekintjük az idegenhonos fajok arányának csökkentését az elegyes állományokban, és a homogén állományok természetsszerű szerkezetűvé alakítását.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A természeteshez faji összetételében, koreloszlásában és szerkezetében is minél jobban közelítő, diverz, idős állományrészeket is tartalmazó erdők ökológiai szempontból stabilabbak, élőviláguk gazdagabb és változatosabb, ezért természetvédelmi szempontból az ilyen állományok kialakítása, illetve fenntartása a legelőnyösebb. A közepes vagy gyengébb természetességű, vagy fiatal állományok potenciálisan jó élőhelyek, fajösszetételük és/vagy szerkezetük javításával, az inváziós fajok visszaszorításával természetességük nagymértékben fejleszthető. Ezzel a jelölő élőhelyek kiterjedése növekedhet, a védett és közösségi jelentőségű fajok életfeltételei is javulhatnak, állományaik erősödhetnek, újabb jelölő fajok jelenhetnek meg a területen.

5. KEZELÉSI EGYSÉG - Idegenhonos fafajú erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Idegenhonos fafajú erdők

Főként elegyetlen, vagy egyéb lombos fajokkal elegyes akácosok, fenyvesek és egy kisebb vörös tölgy ütetvény tartoznak a kezelési egységbe.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

S1 - Ültetett akácosok

S3 - Egyéb tájidegen lombos erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok kódja/neve:

Nincs érintett Natura 2000 élőhely illetve közösségi jelentőségű faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az idegenhonos állományok szerkezetátalakítása az elsődleges természetvédelmi cél ebben a kezelési egységben. A fajösszetételen túl az erdők szerkezetének természetességét is növelni szükséges az egyszintű erdők többszintessé tétele, a termőhelyi adottságoknak megfelelő, természetszerű szerkezetű és fajösszetételű állományok fokozatos kialakítása által. Az őshonos fajok egyedeinek védelmét javasolt biztosítani minden korosztályban, az előhasználatok során a fakitermelések ne érintsék az őshonos fajok egyedeit, véghasználatkor pedig hagyásfaként maradjanak vissza a területen. Az erdőgazdálkodás során, ahol az aljnövényzet még kevésbé degradálódott vagy természetközeli állapotú, érdemes ügyelni annak lehető legkisebb mértékű bolygatására.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága Kisvaszari erdőtervezési körzet 1644-1/2013. ügyszámú körzeti erdőterve

b) Javasolt előírások:

E29 A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.

E30 Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.

E51 Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. *(Megjegyzés: a termőhelynek megfelelő, jellemzően gyertyános –tölgyes célállománnyal, tájhonos elegyfajokkal pl. mezei juhar (*Acer campestre*), nagylevelű hárs (*Tilia platyphyllos*),*

madárcseresznye (*Cerasus avium*) és más vadgyümölcsök)

E54 Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.

E58 Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.

E62 Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.

E64 Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).

VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az erdőszerkezet átalakítása honos fajokból álló elegyes állományokká. Az intenzíven terjedő akác átalakítása és a bálványfa eltávolítása is jelentős költségekkel jár, melyet lehetőség szerint pályázati forrásból érdemes fedezni.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 területeken fontos cél a tájhonos élőhelyek rekonstrukciója, a védelmi szintnek megfelelő természetesség elérése. Az idegenhonos és inváziós fajok lecserélése fontos a környező értékes területek idegenhonos fajokkal való fertőződésének megelőzése szempontjából is. A tájidegen ültetvények az erdők ökológiai szerepének betöltésére kevésbé alkalmasak. Természetességük növelésével növekszik faji diverzitásuk is, stabilabb, és természetvédelmi szempontból értékesebb élőlényközösségek kialakulása válik lehetővé.

6. KEZELÉSI EGYSÉG - Méhész-patak

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Méhész-patak

A Méhész-patak medrét és közvetlen partjait soroltuk ebbe a kezelési egységbe. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv szerint dombvidéki, közepes esésű, meszes, durva és közepes-finom mederanyagú, kicsi vízgyűjtőjű víztest, átlagosan 1,4 m mederszélességgel és 0,8 m vízmélységgel. Természetes eredetű, de teljes hosszán szabályozott víztest, gyenge vízminőséggel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

U8 - Folyóvizek

Érintett Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok kódja/neve:

Nincs érintett Natura 2000 élőhely illetve közösségi jelentőségű faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A vonatkozó ágazati jogszabályok által meghatározott kereteken belül javasolt a medermorfológia és a vízjárás természetességének helyreállítását célzó beavatkozások lehetőségének vizsgálata, a vízfolyást kezelő vízügyi igazgatóság bevonásával. Természetesebb vízjárás és jobb vízminőség elérésével a környező vízhez kötődő élőhelyek természetessége is javítható.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

b) Javasolt előírások:

V63 Élőhely-rekonstrukció.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A jelenleg erősen módosított medrű, a környező szántóterületek miatt valószínűleg magas szervesanyag- és mezőgazdasági eredetű vegyszerterhelésű patak természetességének javítása, a Víz Keretirányelvvel (2000/60/EK irányelv, továbbiakban: VKI) összhangban.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A vízi és a környező vízhez kötődő élőhelyek természetességének növelése, a vízfolyás (VKI szerinti) jó ökológiai állapotának elérése érdekében a Méhész-patak jelenlegi természetességi állapotának javítása szükséges mind a medermorfológia (és ehhez kapcsolódóan a vízjárás viszonyok), mind a vízminőség tekintetében.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok a 3.2.1. fejezetben, a kezelési egységek alatt, külön pontokban kerültek kifejtésre.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Az egyes fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések túlnyomó részben élőhelykezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé.

Nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*) - Az egyes erdőrészek véghasználatakor megfelelő méretű hagyásfoltok megtartása, idős tölgy egyedek kímélete. Fontos a tölgyesekben a talajelőkészítő munkálatoknál a tuskózás mellőzése. Csökkenteni javasolt a vaddisznó állományát, mert kitérja a lárvákat.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) - A holt faanyag és lábonszáradt fák helyben hagyása szükséges.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) - A tervezési területen a felszíni vizek elvezetése kerülendő. . A természetes vízdinamikára épülő, sekély vizű élőhelyek kialakulása és a szaporodó helyeken az árnyékoló növényzet elősegítheti az állomány növekedését.

Denevér fajok - A területen nem folytak célzott vizsgálatok a denevérfaunára vonatkozóan, de jelenlétük ismert. Állományuk, és valószínűleg fajaik száma is növelhető a területen az erdők természetességének növelésével. A denevérfajok szempontjából legfontosabb a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódban (pl. örökdő, faanyagtermelést nem szolgáló) kezelt erdők kialakítása és megtartása. Kerülendők a nagyobb kiterjedésű tarvágások, illetve végvágások, az egykorú, elegyetlen erdők kialakítása. Kiemelten fontos az idős és odvas faegyedek, lábonszáradt fák megtartása az erdőterületeken, valamint a rovarölő szerek használatának mellőzése.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

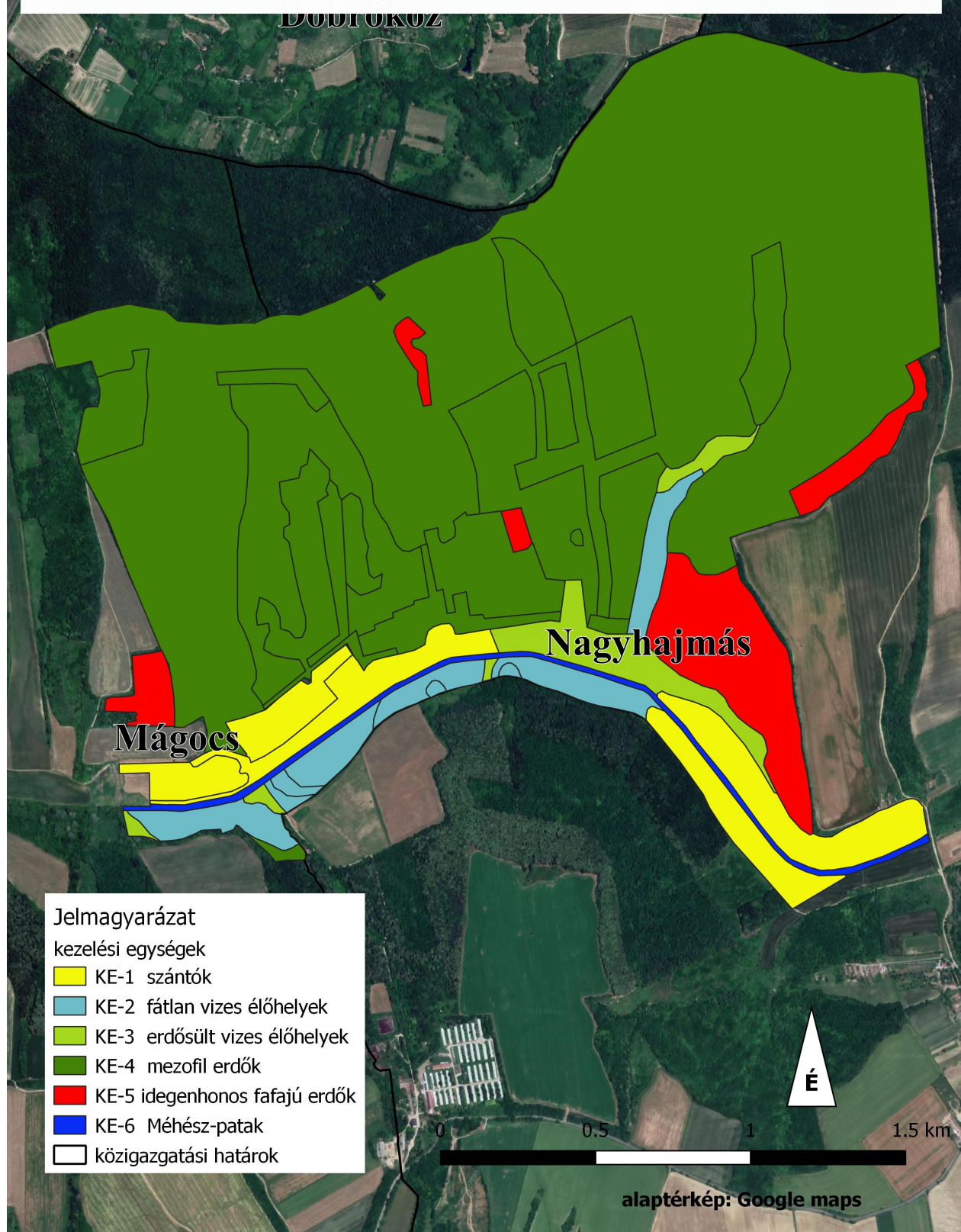
A közösségi jelentőségű élőhelytípusok a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján monitorozásra javasoltak. Az illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) (91L0) állapotának rendszeres nyomon követése szükséges. A jelölő élőhelyek állapotának felmérését egy-egy mintaterületen a Natura 2000 országjelentésekhez igazodva 6 évente, az élőhelyek átalakulásának vizsgálatát élőhelytérképezéssel a fenntartási terv felülvizsgálatai előtt, 10-15 évente javasolt elvégezni.

A közösségi jelentőségű állatfajok közül a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), a nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), és a denevérfajok populációinak rendszeres, 3-6 évente elvégzendő vizsgálata javasolt.

3.2.5. Mellékletek

A Nagyhajmási dombok különleges természetmegőrzési terület (HUDD20033)
kezelési egységeinek térképe (2019)

Az egyes kezelési egységek területét érintő földrészletek és erdőrészletek

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészletek
KE-1	Szántók	35,72	Mágocs 0151, 0154/, 0155/a, 0159/1, 0163/16b, 0156/b, 0158/a, Nagyhajmás 024/, 025/a, 029/, 021/, 022/, 023/	
KE-2	Fátlan vizes élőhelyek	19,85	Mágocs 0151/, 0152/, 0150/, 0147/3a, 0147/3b, 0149/, Nagyhajmás 023/, 029/, 030/3, 030/5, 028/3	Nagyhajmás 18TI, 24A, 24B, 18D, 18E
KE-3	Erdősült vizes élőhelyek	13,09	Mágocs 0151/, 0152/, 0147/3a, 0149/, 0150/, 0158/a, 0158/b, 0155/b, 0156/b, 0153/, Nagyhajmás 028/2, 028/3, 028/4, 029/, 025/b, 026/, 027/, 028/1, 024/, 025/a, 030/3, 030/4, 030/5	Mágocs 38B, 38A, Nagyhajmás 15CE, 15TI, 16TI, 18TI, 23D, 24C, 18B, 15C, 16C, 16F, 16G, 18D, 18E, 19B, 17B
KE-4	Mezofil erdők	352,224	Mágocs 0158/a, 0159/1, 0163/15, 0163/16b, 0159/2, 0159/3, 0156/b, 0155/b, 0147/3b, Nagyhajmás 030/3, 029/, 030/5, 030/4, 028/4	Mágocs 21NY, 22NY, 22TI, 18B, 38B, 19B, 20A, 20B, 20C, 20D, 20E, 21A, 21B, 21C, 22A, 22B, 19NY 2, 37C, 22C, 22D, Nagyhajmás 9NY, 10NY, 11A, 11NY, 15CE, 15TI, 17NY 1, 17NY 2, 18NY, 18TI, 19NY, 23A, 3A, 3B, 4A, 4B, 5A, 5B, 8A, 9A, 9B, 10A, 10B, 10C, 23D, 24A, 24B, 18B, 11B, 12A, 18C, 18F, 13A, 13B, 14A, 14B, 14D, 15A, 15B, 15C, 15D, 15E, 15F, 15G, 16B, 16C, 16D, 16E, 16F, 23B, 23C, 16G, 17C, 18A, 18D, 18E, 19A, 19B, 20A, 20B, 21A, 16NY 2, 13C, 13D, 14C, 14E, 16A, 16I, 17A, 17D, 17E, 17B, 17F
KE-5	Idegenhonos fafajú erdők	30,71	Mágocs 0159/1, 0163/15, Nagyhajmás 030/3, 029/, 030/5, 027/, 028/1, 028/2, 028/3, 024/, 025/b, 026/	Mágocs 37C, 22D, Nagyhajmás 18TI, 24A, 24B, 24C, 13A, 16B, 16C, 23B, 23C, 13C, 13D, 16A
KE-6	Méhész-patak	5,09	Mágocs 0156/b, 0152/, 0153/, 0154/, 0155/b, 0147/3a, 0149/, 0150/, 0151/, Nagyhajmás 021/, 023/, 024/, 025/a, 028/1, 028/2	Mágocs 38B

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A Nagyhajmási dombok (HUDD20033) különleges természetmegőrzési terület, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület 95,34%-ban az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének része.

A terület több mint 95 %-a magánkézben van, 3,48% az önkormányzati tulajdonú területek aránya, és alig több mint 1% az állami tulajdon.

A kezelési javaslatok megvalósítása során mindezeket a körülményeket figyelembe kell venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015-2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az

állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben. Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak. Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A terület magántulajdonban lévő erdőire, gyepterületeire és szántóira egyaránt igénybe vehető

az egységes területalapú támogatás, emellett a gyepek és erdők esetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció is.

VP4-12.1.1-16 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A felhívás célja kompenzációs támogatás nyújtása azoknak a gazdálkodóknak, akik Natura 2000 mezőgazdasági területeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi előírásoknak megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételek kiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatásra való jogosultság úgy kerül meghatározásra, hogy amennyiben a támogatási kérelemben benyújtott igényelt tábla terület, illetve az igényelt tábla több mint 50%-a a Natura 2000 tematikus fedvényre esik, akkor az igényelt tábla egész terület az adott fedvényre esőnek tekintendő – ez után fogja kapni a gazdálkodó a támogatási összeget.

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A felhívás célja kompenzációs támogatás nyújtása azoknak a magán erdőgazdálkodóknak, akik Natura 2000 erdőterületeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi előírásoknak megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételek kiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatásra való jogosultság a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet szerinti MePAR és az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő lehatárolásokat figyelembe véve kerül meghatározásra. A támogatási összegek mértéke függ az igényelt faállomány-típustól és korcsoporttól.

VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat. Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók.

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak:

- a) kézi befejezett ápolás, gépi befejezett ápolás;
- b) tisztítás fahasználat;
- c) magas törzsnyesés (5m), kihordás, sorba rendezés, vagy aprítás.

VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani. Az erdő egyes szerkezeti elemeinek átalakítása, több szintes állományszerkezet kialakítása, valamint az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásokká történő átalakítás erdőszerkezet átalakítás segítségével valósítható meg. A felhívás keretében az intenzíven terjedő idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása is támogatható. Az erdei élőhelyek változatosságának növelése szempontjából további fontos élőhelyfejlesztési lehetőség az erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása.

A felhívás keretében az alábbi célterületek támogathatók:

1) A szerkezetátalakítási célok megvalósítása érdekében az alábbi tevékenységek támogathatóak:

A.) Tarvágást követő teljes erdőszerkezet átalakítás

B.) Erdőállomány alatti erdősítéssel történő teljes erdőszerkezet átalakítás

C.) Alátelepítés során állománykiegészítéssel történő erdőszerkezet átalakítás

2) Klímarezisztens szaporítóanyaggal történő erdőfelújítás

3) Egyéb, az erdei ökoszisztémák ellenálló-képességének és környezeti értékének növelése érdekében az alábbi tevékenységek támogathatóak:

A.) Intenzíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása

B.) Erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása

VP4-13.2.1.-16 - Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken

A felhívás célja a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakítása, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat erősítése. A támogatásban azok a gazdálkodók vehetnek részt, akik az 1257/1999/EK tanácsi rendelet 19. cikke alapján meghatározott területen mezőgazdasági tevékenységet folytatnak. A támogatás jövedelemkiegészítést biztosít a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken a terület igényeihez igazított mezőgazdasági tevékenységet fenntartó gazdálkodók részére.

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve – és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása.

A területet az alábbi MEPAR blokkok érintik:

MEPAR kód	teljes terület (ha)	támogatható terület (ha)
CT7AF-F-15	13,3116	11,9766
C5D4F-R-15	11,902	11,2176
CUPQF-D-15	10,7597	8,6172
C3FJF-6-15	121,5198	0
C34XF-8-15	46,4871	0
C2WQF-T-15	32,3907	0
C43QF-2-15	93,113	0
CLMAF-N-15	113,8267	0
CCAXF-Q-15	7,3658	0
CE4XF-L-15	0,6003	0
CED4F-2-15	34,0555	0
CCD4F-Y-15	4.7961	4.7961
CLMAF-N-15	113.8267	0
CE8JF-A-15	7.9854	4.5394

Az azonosítók évenként változnak, így a táblázat csak tájékoztató jellegű. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/> honlapon érhetők el.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A jelenleg elérhető erdészeti támogatások nem elégségesek ahhoz, hogy a Natura 2000 erdőkben a gazdálkodás szorosabban illeszkedjen a természetvédelmi elvárásokhoz. A támogatási rendszerben a jelenleginél sokkal nagyobb szerepet kell biztosítani az intenzíven terjedő idegenhonos fafajok elleni védekezésnek, a táj- és termőhelyidegen fafajú erdők fafajcseréjének (KE-5), valamint a természetyszerű, különösen a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módok támogatásának (KE-3, KE-4). A magánerdők esetében a kompenzáció akkor lehetne eredményes, ha mértéke a pusztán gazdasági szempontú hasznosításból származó nyereséggel összevethető lenne, valamint ha a jogosultság feltételrendszere a jelenleginél pontosabban, területspecifikusan lenne meghatározva.

3.3.2 Pályázatok

A tervezési területre vonatkozóan nincsenek folyamatban pályázatok és nem is tervezettek.

3.3.3 Egyéb

A tervezési terület fenntartásával és kezelésével kapcsolatban egyéb javaslatot nem teszünk.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemeket a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz igazodva választottuk ki.

Az érintett államigazgatási szervek, hatóságok, önkormányzatok, tulajdonosok, gazdálkodók, területhasználók, gazdálkodói érdekképviselői szervek, civil szervezetek vagy hivatali kapun, vagy postai úton és/vagy e-mailben kaptak értesítést az egyeztetési dokumentációval kapcsolatban. A dokumentumot mindenki számára hozzáférhetővé tettünk a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: DDNPI) honlapján elektronikus formában, valamint kifüggesztésre került az érintett önkormányzatok és a DDNPI hirdetőtábláin.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Weboldal feltöltése aktuális információkkal és az egyeztetési dokumentumokkal. A terv készítése során folyamatosan kerültek fel az elkészülő anyagok a <http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/natura-2000-fenntartasi-tervek> webcímre.

Érintettek tájékoztatása levélben, postai úton vagy e-mailben történő megkereséssel: a következő fejezetben felsorolt címzettek számára tájékoztatót küldtünk, melyben szerepelt az elkészült anyag internetes elérhetősége is.

Önkormányzati közzététellel is hozzáférhetővé tettük az egyeztetési dokumentációt. A nyomtatott dokumentum a postai úton történt tájékoztatással egyidejűleg kifüggesztésre került minden érintett önkormányzat és a DDNPI hirdetőtábláján.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek száma
írásos értesítés (levél, e-mail)	Hatóságok	Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	értesítések kiküldése: 2019.12.09.	19 db értesítő és meghívó 3 db írásos észrevétel
		Baranya megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti osztály		
		Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		
	Önkormányzatok	Nagyhajmás Község Önkormányzata		
		Mágocs Város Önkormányzata		
	Tulajdonosok és vagyonkezelők	Mágocsi Erdőbirtokossági Társulat		
		Magántulajdonosok (6 fő)		
		Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság		
	vadgazdálkodó	Mágocsi Nimród Vadásztársaság		
	érdekképviselői szervek	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Baranya Megyei Igazgatósága		
		Hegyháti járás Mágocs Körzeti Tájékoztatási Szolgáltatási Iroda		
	civil természetvédelmi szervezetek	Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya megyei Helyi Csoport		
		“Őszi Kikerics” Faluszépítő Egyesület		
		Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület		
webes közzététel	valamennyi célcsoport	nyilvános	2019.12.08.	n.a.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményadó érintett szervezet/személy	Időpont	Vélemény	Vélemény kezelése, indoklás
Baranya megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Természetvédelmi Osztály	2019.12.10.	A tervvel egyetért, nem tesz észrevételt.	-
Baranya megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti osztály	2020.01.10.	Pontosításokat javasol egyes kezelési egységek leírásában és a körzeti erdőterv megnevezésében. Javasolja cseres-tölgyeseket lefedő kezelési egység lehatárolását. Javasolja a fajmegőrzési intézkedések közül kihagyni a nem jelölő fajokra vonatkozókat, vagy jelölő értéknek felterjeszteni az ott említett fajokat.	A javasolt pontosításokat elvégeztük. Cseres kezelési egységet nem határoltunk le, mivel meglátásunk szerint az élőhely nincs jelen a területen, az eddig ide sorolt állományok helyesen illír gyertyános-tölgyesek (sok ültetett cserrel). A területen nem jelölő fajokra vonatkozó javaslatok olyan taxonokra irányulnak, melyeket bizonyítottan megfigyeltek már a területen, de rendkívül kis egyedszámban, (1-1 pld., ezért egyelőre nem is javasoljuk új jelölő fajként feltüntetni ezeket). Az élőhelyek javaslatok szerinti fejlesztésével azonban ezen fajoknak remélhetőleg stabil állományai alakulhatnak ki a területen a későbbiekben.
Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	2020.01.09.	Nem emel kifogást, a vizes élőhelyeket érintő természetvédelmi célokkal egyetért. Javasolja annak hangsúlyozását, hogy a Méhész-patakot érintő vizsgálatok, tervek készítése során fontos a DDVIZIG-gel való együttműködés.	Javasatait a tervbe beépítettük.

Nyilatkozat

A HU.DD20033 Nagyhajmási dombok különleges természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HU.DD20033 Nagyhajmási dombok Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, **jóváhagyta:**

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. január 21.